

JUBMES banka a.d. Beograd

IZVRŠNI ODBOR

Šifra: POL -026

Verzija: 1

Broj: 1900/2012

Beograd, 16.05.2012.

Status: Usvojeno

**POLITIKA UPRAVLJANJA SUKOBOM INTERESA
ODELJENJA ZA BROKERSKO-DILERSKE POSLOVE
JUBMES BANKE A.D. BEOGRAD**

U skladu sa članom 170. Zakona o tržištu kapitala (Službeni glasnik Republike Srbije“ br. 31/2011), i članom 27. Pravilnika o organizacionim zahtevima za pružanje investicionih usluga i obavljanje investicionih aktivnosti i dodatnih usluga (Službeni glasnik Republike Srbije“ br. 89/2011), a na osnovu člana 35. stav 2. tačka 19) Statuta JUBMES banke a.d. Beograd Izvršni odbor JUBMES banke a.d. Beograd je na 37. sednici održanoj 16.05.2012. godine doneo sledeću

POLITIKU UPRAVLJANJA SUKOBOM INTERESA

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Politikom o upravljanju sukobom interesa (u daljem tekstu: Politika), Odeljenje za brokersko dilerske poslove JUBMES banke a.d. Beograd (u daljem tekstu: Ovlašćena banka/JUBMES banka), uređuje mere i postupke u cilju sprečavanja sukoba interesa koji se mogu javiti prilikom pružanja usluga između Ovlašćene banke, relevantnih lica i svih lica blisko povezanih sa njima, s jedne strane, i interesa klijenata društva, s druge strane, kao i interesa klijenata Banke međusobno.

Relevantnim licima smatraju se:

- članovi Upravnog odbora JUBMES banke.;
- članovi Izvršnog odbora JUBMES banke;
- rukovodilac i zaposleni u Ovlašćenoj banci;
- lica koja imaju vlasničko učešće u JUBMES banci;
- osobe koje u obavljanju svojih radnih i drugih zadataka imaju pristup povlašćenim informacijama.

Lica koja su blisko povezana sa relevantnim licima su:

- bračni i vanbračni drug;
- potomci i preci u pravoj liniji neograničeno;
- srodnik do trećeg stepena srodstva u pobočnoj liniji, uključujući i srodstvo po tazbini;
- usvojlac i usvojenici i potomci usvojenika;
- staralac i šticeñici i potomci šticeñika.

Ovlašćena banka će prilikom utvrđivanja sukoba interesa oceniti da li Ovlašćena banka, relevantna lica ili lica blisko povezana sa njima, usled pružanja investicionih usluga ili iz drugih razloga :

- mogu da ostvare finansijsku dobit ili izbegnu finansijski gubitak na štetu klijenta;
- imaju interes ili korist od rezultata pružene finansijske usluge, a koji se razlikuju od interesa klijenta;
- imaju finansijski ili neki drugi motiv koji odgovara interesima drugog klijenta ili grupe klijenata, na štetu interesa klijenta;
- obavljaju istu delatnost kao klijent.

Ovlašćena banka je dužna da, pre pružanja usluge klijenta upozna sa mogućim vrstama i izvorima sukoba interesa.

II SUKOB INTERESA

Član 2.

Sukob interesa je svaka situacija u kojoj Ovlašćena banka ili relevantne osobe, koristeći svoju specifičnu poziciju kod pružanja investicionih usluga imaju profesionalne ili lične interese koji su u suprotnosti sa interesima klijenta, što za posledicu može imati nepristrasnost u pružanju investicionih usluga a na štetu klijenta.

Član 3.

Okolnosti koje predstavljaju ili mogu dovesti do sukoba interesa na štetu jednog ili više klijenata prilikom pružanja investicionih usluga, moguće su u sledećim slučajevima:

- kada Ovlašćena banka, relevantno lice ili lice koje je posredno ili neposredno povezano sa Ovlašćenom bankom imaju korist od ishoda posla koji je obavljen za klijenta, a koji se razlikuje od interesa klijenta;
- kada Ovlašćena banka, relevantno lice ili lice koje je posredno ili neposredno povezano sa Ovlašćenom bankom imaju finansijski ili drugi motiv za stavljanje interesa jednog klijenta ispred interesa i na štetu drugog klijenta;
- kada je predmet poslovanja Ovlašćene banke, relevantnih ili povezanih lica, isti kao i predmet poslovanja klijenta;
- kada Ovlašćena banka relevantno ili povezano lice, prima ili će primiti od osobe koja nije klijent, novac, robu ili uslugu za obavljeni posao a što nije uobičajena provizija za taj posao.

Član 4.

Procedure i mere za otkrivanje i upravljanje sukobima interesa imaju za cilj da:

- onemoguće nekontrolisanu razmenu informacija između relevantnih lica ukoliko bi to moglo štetiti interesima klijanta;
- onemoguće neprimereni uticaj na lica koja pružaju investicione usluge;
- eliminišu svaku neposrednu povezanost između primanja relevantnih lica sa primanjima i dobiti drugih relevantnih lica koja su uključena u različite poslovne aktivnosti, ako u vezi sa tim aktivnostima može doći do sukoba interesa;
- spreče ili obezbede nadzor nad relevantnim licima u učestvovanju u istovremenom ili uzastopnom pružanju investicionih usluga, ukoliko bi to moglo imati negativan uticaj na upravljanje sukobom interesa;
- obezbeđuje odvojeni nadzor nad relevantnim licima u pružanju usluga klijentima čiji interesi mogu doći u sukob, uključujući i interese Banke.

Ovlašćena banka, relevantna lica i lica koja su posredno ili neposredno povezana sa Ovlašćenom bankom, obavezni su da prilikom pružanja investicionih usluga imaju u vidu sve okolnosti i situacije koje predstavljaju sukob interesa i da ih izbegavaju.

III PRAVILA POSLOVNOG PONAŠANJA OVLAŠĆENE BANKE, RELEVANTNIH I POVEZANIH LICA S JEDNE STRANE I KLIJENATA S DRUGE STRANE U CILJU SPREČAVANJA SUKOPA INTERESA

Pravila ponašanja Ovlašćene banke, relevantnih i povezanih lica

Član 5.

Ovlašćena banka, relevantna lica i lica koja su posredno ili neposredno povezana sa Ovlašćenom bankom, obavezna su u obavljanju svojih radnih zadataka postupati odgovorno, pošteno, savesno i nepristrasno, zastupajući interese klijenata.

U cilju sprečavanja sukoba interesa relevantna lica su dužna da postupaju u skladu sa sledećim ciljevima i pravilima poslovnog ponašanja:

- stručnost i savesnost u obavljanju poslova sa finansijskim instrumentima;
- odgovornost u komunikaciji sa klijentima
- izbegavanje sukoba interesa i prijavljivanje svake sumnje u postojanje sukoba interesa;
- odgovornost i transparentnost u obavljanju ličnih transakcija i uspostavljanje kooperativnog odnosa sa nadležnim institucijama.

Zaposleni u Ovlašćenoj banci koji neposredno obavljaju poslove sa finansijskim instrumentima dužni su da štite klijente u skladu sa dobrim poslovnim običajima i ne smeju zloupotrebljavati njihovu nestručnost i nepoznavanje poslovanja u cilju pribavljanja lične koristi, a takođe treba da izbegavaju pružanje informacija i mišljenja koja bi se mogla protumačiti kao davanje preporuka klijentu za ulaganje.

Prilikom utvrđivanja okolnosti koje predstavljaju ili koje mogu dovesti do sukoba interesa naročito se moraju uzeti u obzir sledeće situacije u kojima može doći do sukoba interesa:

- Ovlašćena banka, relevantna i povezana lica mogu ostvariti finansijsku dobit ili izbeći gubitak na štetu Klijenta;
- Ovlašćena banka, relevantna ili povezana lica imaju interes ili korist od ishoda posla obavljenog za Klijenta ili transakcije izvršene za račun Klijenta, a koji se razlikuje od interesa Klijenta;
- Ovlašćena banka, relevantna ili povezana lica imaju finansijski ili neki drugi motiv za ostvarivanje interesa drugog Klijenta ili grupe Klijenata na štetu interesa Klijenta,
- predmet poslovanja Ovlašćene banke, relevantnog ili povezaog lica je isti kao i predmet poslovanja Klijenta;
- Ovlašćena banka, relevantna ili povezana lica primaju ili će primiti od osobe koja nije Klijent dodatni podsticaj na osnovu posla obavljenog za Klijenta, u vidu novca, roba, usluga i sl., a što nije uobičajena provizija ili naknada za taj posao.

Član 6.

U cilju sprečavanja sukoba interesa između Ovlašćene banke i klijenata Ovlašćene banke, posebna pažnja će se obratiti na sprečavanje sledećih situacija:

- nejednak tretman klijenata Ovlašćene banke kod izvršavanja klijentovog naloga za kupovinu ili prodaju;
- razmena poverljivih informacija između zaposlenih u JUBMES banci, koji rade u različitim odeljenjima, odnosno nepotrebno iznošenje poverljivih informacija koje su dobijene prilikom obavljanja radnih zadataka;
- korišćenje poverljivih informacija u svrhu unosa naloga pre naloga klijenata.

Član 7.

U cilju sprečavanja sukoba interesa između klijenata Ovlašćene banke, posebna pažnja će se obratiti na sledeće situacije:

- nejednak tretman klijenata Ovlašćene banke kod izvršavanja naloga za kupovinu ili prodaju;
- korišćenje poverljivih informacija u svrhu unosa naloga jednog klijenta pre unosa naloga drugog klijenata.

Zaposlenima u Ovlašćenoj banci strogo je zabranjeno odavati poverljive informacije klijentima Ovlašćene banke, vezane za kupovinu ili prodaju finansijskih instrumenata koje je kupio ili prodao drugi klijent, kako bi sebi ili trećim osobama omogućili ličnu korist.

Podaci koje zaposleni u Ovlašćenoj banci saznaju u vezi sa kupovinom ili prodajom finansijskih instrumenata za račun klijenata Ovlašćene banke, smatraju se poslovnom tajnom.

Lične transakcije

Član 8.

Relevantnim licima je zabranjeno:

- da zaključuju lične transakcije ukoliko to uključuje zloupotrebu ili otkrivanje insajderskih ili drugih informacija koji se odnose na klijenta ili transakcije s klijentom ili za račun klijenta i ukoliko je zaključivanje takve transakcije u sukobu ili će verovatno doći u sukob sa obavezama Ovlašćene banke;
- da savetuju ili nagovaraju drugo lice na zaključivanje transakcija sa finansijskim instrumentima, na način koji prelazi ovlašćenja relevantnog lica ili nije propisan ugovorom o pružanju usluga;
- da otkrivaju drugom licu bilo koje informacije ili mišljenja, osim u okviru redovnog ovlašćenja ili u okviru ugovora o pružanju usluga, ako relevantno lice zna ili bi trebalo znati, da će takvo postupanje uticati na to drugo lice da zaključi transakciju sa finansijskim instrumentima ili da savetuje ili nagovara treće lice na zaključivanje takve transakcije.

Član 9.

U cilju sprečavanja sukoba interesa zaposlenim u Ovlašćenoj banci strogo je zabranjeno:

- korišćenje ili odavanje poverljivih informacija što bi moglo dovesti do nepoštenog povoljnijeg položaja lica koje raspolaže poverljivim informacijama, nezvano za to da li se poverljivim informacijama koristi zaposleni u Ovlašćenoj banci ili neka treća osoba na osnovu informacija dobijenih od zaposlenog lica u Ovlašćenoj banci. Primeri takvih poverljivih informacija mogu da se odnose na eventualne podatke o preuzimanju, spajanju ili reorganizaciji JUBMES banke, zatim informacije o ispostavljanju naloga za kupovinu ili prodaju akcija JUBMES banke koji će verovatno uticati na cenu akcija JUBMES banke,

- zloupotreba informacija u slučajevima kada klijent daje nalog za kupovinu ili prodaju finansijskih instrumenata sa tendencijom značajnijeg rasta ili pada cene finansijskog instrumenta u budućnosti. Zloupotreba informacija javlja se u slučaju korišćenja informacija radi ostvarivanja lične koristi, kao i saopštavanje informacija trećim licima radi ostvarivanja koristi treće strane, ispostavljanje naloga zaposlenog lica u Ovlašćenoj banci pre naloga klijenta koji je isti po ceni kao i namerno neispostavljanje naloga klijenta.

Zaposleni i uprava Ovlašćene banke su dužni da obaveštavaju Internog kontrolora u pismenoj formi, o finansijskim instrumentima koje su kupili ili prodali.

Nepridržavanje zabrana iz ovog člana predstavlja povredu radne discipline koja se sankcioniše u skladu sa Kolektivnim ugovorom JUBMES banke a.d. Beograd.

IV MERE I POSTUPCI ZA SPREČAVANJE SUKOBA INTERESA

Član 10.

U cilju sprečavanja sukoba interesa Ovlašćena banka će organizovati svoje poslovne aktivnosti na način da svede na što manju moguću meru istovremeno sudelovanje relevantnih lica u više povezanih aktivnosti koje su povezane sa pružanjem investicionih usluga.

U cilju sprečavanja sukoba interesa postupak interne kontrole će se sprovesti na način da osoba koja vrši kontrolu nije u isto vreme i učesnik u poslovnom procesu za koji se sprovi kontrola u pogledu postojanja sukoba interesa.

U slučaju nastanka sukoba interesa, osoba koja je utvrdila sukob interesa, obavezna je odmah o tome, u pismenoj formi obavestiti Internog kontrolora. Po prijemu obaveštenja Interni kontrolor dužan je odmah obaviti sve neophodne radnje u cilju utvrđivanja potencijalnog sukoba interesa i sastaviti zapisnik. Interni kontrolor je dužan obezbediti izjave svih strana koje su učesnici u mogućem sukobu interesa, kao i pribaviti svu dokumentaciju koja je nepohodna za utvrđivanje sukoba interesa.

Interni kontrolor je dužan u pismenoj formi obavestiti Izvršni odbor JUBMES banke o svakom utvrđenom sukobu interesa ili mogućem nastanku sukoba interesa.

Član 11.

Mere koje se propisuju ovim Pravilnikom, a sa ciljem sprečavanja nastanka sukoba interesa su sledeće:

- u JUBMES banci je postavljena organizaciona struktura u skladu sa poštovanjem pravila jasne podele nespojivih dužnosti. Sektor sredstava i investicionog bankarstva sastoji se od Odeljenja sredstava i Odeljenja za brokersko dilerske poslove. Odeljenje za brokersko dilerske poslove organizovano je kao posebna organizaciona jedinica, prostorno odvojena u posebnim poslovnim prostorijama, sa jasno definisanim informacionim barijerama, što podrazumeva podelu zaposlenih, kao i razvijeni sistem za sprečavanja nepoželjnog međusobnog kretanja informacionih tokova u cilju sprečavanja zloupotrebe informacija i moguće pojava sukoba interesa;
- u okviru Odeljenja za brokersko dilerske poslove uspostavljena je nezavisna funkcija interne kontrole u skladu sa relevantnim propisima;

- potencijalni sukob interesa sprečava se na način da se prilikom obavljanja poslova sa finansijskim instrumentima poštuju odrebe Zakona o tržištu kapitala i pravilnika donesenih na osnovu pomenutog Zakona, kao i internih akata Ovlašćene banke;
- zabranjeno je nepotrebno iznošenje poverljivih informacija van Odeljenja za brokersko dilerske poslove drugim zaposlenim u JUBMES banci, a u cilju odvajanja zaposlenih u Odeljenja za brokersko dilerske poslove koji primaju i izvršavaju naloge klijenata od drugih zaposlenih u JUBMES banci koji bi takve informacije mogli iskoristiti u drugim poslovima sa finansijskim instrumentima koje obavljaju za iste ili druge klijente JUBMES banke (primena principa "kineskog zida");
- zabrana razmene informacija o klijentu između relevantnih lica u Ovlašćenoj banci, izuzev u slučajevima kada postoji opravdana potreba za razmenom informacija i po postupku utvrđenoj politikom Ovlašćene banke o sprečavanju sukoba interesa,
- zabrana ovlašćenim brokerima da koriste poverljive informacije na način da ukoliko ovlašćeni broker od klijenta primi nalog za kupovinu ili prodaju određenog finansijskog instrumenta, a pri čemu količina ili cena iskazana u nalogu može uticati na kretanje cene istog finansijskog instrumenta na Berzi, unese nalog u svoje ime i za svoj račun u sistem Berze pre naloga klijenta. Ovlašćeni broker može svoj nalog uneti tek po potpunom izvršenju naloga klijenta ili ako je klijent opozvao nalog;
- ukoliko je zaposleni u Ovlašćenoj banci u nedoumici da li bi pri unosu naloga u svoje ime i za svoj račun, bez obzira što isti ne bi predstavljao kršenje odredbi ovog Pravilnika ili nekog drugog internog akta, mogao doći u sukob interesa, dužan je da za svako takvo trgovanje prethodno zatraži odobrenje u pismenom odliku od strane Direktora Ovlašćene banke;
- u slučaju da treće osobe neprimereno pokušaju da utiču na relevantne osobe koje obavljaju ili pružaju investicione usluge, relevantna osoba je odmah dužna to prijaviti direktoru Ovlašćene banke;
- Svi dokumenti prikupljeni u radu sa klijentima Ovlašćene banke, čuvaju se u elektronskom obliku. Pristup pomenutim dokumentima ograničen je licima zaposlenim u Ovlašćenoj banci u skladu sa poslovima koje obavljaju.

Poverljive informacije (INSIDE)

Član 12.

Insajderska informacija je informacija o tačno određenim činjenicama koje nisu javno objavljene, a koje se direktno ili indirektno odnose na jednog ili više izdavalaca finansijskih instrumenata, ili na jedan ili više finansijski instrumenta, a koje bi, da su bile javno objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cenu tih finansijskih instrumenata ili na cenu izvedenih finansijskih instrumenata.

Pod pojmom insajderskih informacija se podrazumevaju:

- informacije o privrednim društvima u vezi sa preuzimanjima, merdžerima (pripajanjima) i kupovinama i raspolaganjem,
- informacije koje se tiču poslovanja ili budućnosti privrednog društva (ili povezanog privrednog društva) čijim se finansijskim instrumentima trguje na finansijskom tržištu ili na OTC tržištu i ako postoji verovatnoća da dostupnost, odnosno javnost te informacije utiče na cenu finansijskog instrumenta,
- informacije koje se tiču povećanja kapitala od strane klijenta, što može uticati na cenu postojećih akcija, odnosno akcijskog kapitala ili emisiju obveznica,

- informacije u vezi sa robom koja bi mogla da utiče na ponudu i tražnju te robe pa time i na cenu te robe na tržištu,
- informacije o prijemima ili gubitku velikih naloga od klijenata ako su dovoljno veliki da mogu uticati na ukupan učinak preduzeća pa time i na cenu finansijskih instrumenata kojima se trguje,
- informacije koje predstavljaju zvaničnu statistiku i objave vezane za poresku i monetarnu politiku pre objavljivanja tih podataka,
- informacije koje je potrebno saopštiti u skladu sa pravilima finansijskog tržišta ili regulatora, a koje još nisu objavljene,

Pod pojmom insajderskih informacija se podrazumevaju i:

- Informacije koje se odnose na klijenta ili bilo koje treće lice koje bi, ukoliko postanu dostupne ili se objave, mogle da utiču na interese klijenta, ali ne moraju obavezno uticati na cenu finansijskih instrumenata.

Informacije mogu da potiču od samog klijenta Odeljenja/Banke ali mogu biti i iz drugih izvora.

Član 13.

Lica koja raspolažu insajderskim informacijama u vezi sa obavljanjem poslova sa finansijskim instrumentima su sva lica, članovi Uprave JUBMES banke, i zaposleni u Ovlašćenoj banci, kao i druga lica koja u obavljanju svojih radnih zadataka, saznaju za insajderske informacije (revizori, kontrolori regulatornih tela). Insajderima se smatraju i članovi uže porodice zaposlenih u Ovlašćenoj banci, članovi porodice Uprave JUBMES banke kao i drugih lica kojima su bile dostupne insajderske informacije u obavljanju svojih radnih zadataka.

Zabranjeno je koristiti insajderske informacije sa namerom da se:

- steknu ili otuđe finansijski instrumenti, za svoj račun ili za račun treće osobe;
- učine dostupnim trećim osobama, osim kada je to neophodno u obavljanju uobičajenih radnih zadataka;
- trećim osobama preporučuje ili nagovara na trgovanje finansijskim instrumentima na koje se te informacije odnose.

Zabranjeno je svakom licu koje poseduje insajdersku informaciju na osnovu članstva u upravnim ili nadzornim odborima izdavaoca ili javnog društva, učešća u kapitalu izdavaoca ili javnog društva, pristupa informacijama do kojih dolazi obavljanjem dužnosti, da tu informaciju upotrebi neposredno ili posredno pri sticanju, otuđenju ili pokušaju sticanja ili otuđenja za sopstveni račun ili za račun trećeg lica finansijskih instrumenata na koje se ta informacija odnosi. Takođe je zabranjeno navedenim licima da otkrivaju i čine dostupnim insajderske informacije bilo kom drugom licu, osim ako se informacija otkrije i učini dostupnom u redovnom poslovanju, kao i da navode druge osobe da na osnovu insajderskih informacija stiču ili otuđuju finansijske instrumente na koje se ta informacija odnosi.

Radi spečavanja sukoba interesa pristup poverljivim informacijama treba ograničiti na osobe koje moraju da znaju te informacije.

V OBAVEŠTAVANJE KLIJENATA O SUKOBU INTERESA

Član 14.

Ovlašćena banka je dužna obavestiti klijenta o vrsti i izvoru mogućih sukoba interesa pre pružanja usluge. Obaveštenje mora da sadrži dovoljno informacija na osnovu kojih će klijent biti u mogućnosti da donese odluke u vezi sa uslugama u okviru kojih se pojavljuje sukob interesa.

VI ČUVANJE PODATAKA O SUKOBU INTERESA

Član 15.

Ovlašćena banka je dužna da čuva i redovno ažurira informacije o uslugama koje je obavila u ime ili za račun JUBMES banke, a u kojima se pojavio sukob interesa koji može imati štetne posledice za interese jednog ili više klijenata ili se u slučaju poslova koji su u toku, može pojaviti.

VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 16.

Politika je sastavni deo Pravila poslovanja i stupa na snagu osmog dana od dana objave na internet stranici Ovlašćene banke.

Politika se objavljuje narednog dana od dana prijema saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti na Pravila poslovanja Ovlašćene banke.

Politika je klijentima dostupna na internet stranici JUBMES banke a.d. Beograd www.jubmes.rs i u poslovnim prostorijama Banke.

Milan Stefanović, predsednik

Slobodan Lečić, zamenik predsednika